

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W SIERADZU**

z dnia ..... 2017 r.

w sprawie przyjęcia "Programu wspierania rodziny dla miasta Sieradza na lata 2017 - 2019".

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 6a i 16 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446, 1579, 1948) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji "Program wspierania rodziny dla miasta Sieradza na lata 2017 - 2019", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Sieradza.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez rozplakatowanie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Sieradza oraz zamieszczenie jej treści na stronie internetowej Urzędu Miasta Sieradza.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Sieradzu

Mirosław Antoni Owczarek

Program wspierania rodziny dla miasta Sieradza na lata 2017 - 2019

Dyrektor

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sieradzu

Krzysztof Bejmert

ZATWIERDZAM

Spis treści

Wstęp	3
I. Uwarunkowania prawne programu	3
II. Diagnoza sytuacji społecznej	4
III. Instytucje umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych	12
IV. Analiza SWOT	13
V. Adresaci programu	15
VI. Cele główne i cele szczegółowe programu	15
VII. Koordynator programu	22
VIII. Monitoring i ewaluacja	22

Wstęp

Rodzina to podstawowa, pierwotna i mała grupa społeczna, która składa się z rodziców, ich dzieci i krewnych. Rodziców łączy więź małżeńska, natomiast rodziców z dziećmi więź rodzicielska. Rodzina jest uznawana za najważniejszą grupę społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Pełni ona wiele funkcji. Do najważniejszych należą:

1. funkcja prokreacyjna,
2. prowadzenie gospodarstwa domowego – zaspokajanie potrzeb członków rodziny,
3. przygotowywanie dzieci do życia w społeczeństwie, pielęgnacja i wychowanie,
4. sprawowanie pieczy nad życiem członków rodziny, ich zachowaniem, kulturą, zdrowiem.

W literaturze przedmiotu istnieje inny podział funkcji rodziny:

1. funkcje materialno – ekonomiczne – są związane z postępującą partykularyzacją dochodów członków rodziny,
2. funkcja kontrolna – ulega coraz dalej idącym ograniczeniom, co ma związek z anonimowością jednostki poza domem, zwiększenia czasu przebywania poza nim itp.,
3. funkcja socjalno – wychowawcza – ma duży wpływ na prawidłowe funkcjonowanie młodego człowieka w społeczeństwie,
4. funkcja emocjonalno – ekspresyjna – wzrost znaczenia uczuć w wychowaniu.

Rodzina jest pierwszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka. To rodzice w pierwszej kolejności mają wpływ na jego rozwój, osobowość, zachowanie i postawy. To rodzina zaspokaja potrzeby dziecka zaczynając od potrzeb fizjologicznych, poprzez potrzeby bezpieczeństwa, przynależności i miłości, uznania, akceptacji i prestiżu, a kończąc na potrzebach samorealizacji. Rodzina daje prawidłowe wzorce do naśladowania. Wartość rodziny jest wartością najwyższą i nawet najlepiej funkcjonująca instytucja nie jest w stanie jej zastąpić. Dlatego też polityka państwa powinna być nastawiona na pomoc rodzinie, na każdym etapie jej funkcjonowania. Natomiast organizacjom pozarządowym i instytucjom samorządowym powinna stwarzać odpowiednie warunki do jej wspierania.

Wspieranie rodziny, która przeżywa trudności we właściwym wypełnianiu swoich funkcji jest planowanym działaniem, które ma na celu przywrócenie jej zdolności do wypełnianiu tych funkcji. Zadaniem instytucji jest wspieranie rodziny w rozwiązywaniu jej problemów w sytuacji, gdy samodzielnie nie jest ona w stanie sobie z nimi poradzić. Bardzo często problemy te mają charakter złożony. Można do nich zaliczyć bezrobocie, alkoholizm, długotrwałą chorobę, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność czy też bezdomność. Instytucje pomocowe są zobowiązane do podjęcia na jej rzecz odpowiednich działań.

I. Uwarunkowania prawne programu

W związku z wejściem w życie z dniem 01.01.2012 r. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania z tego zakresu na terenie miasta Sieradza realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Prezydent Miasta Sieradza upoważnił Dyrektora MOPS do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania decyzji wynikających z art. 176 i 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Upoważnienie Prezydenta Miasta Sieradza Nr 6/2012 z dnia 11.01.2012 r.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma na celu m.in. pomoc rodzinom, które mają kłopoty wychowawcze oraz dzieciom, które zostały pozbawione opieki rodziców.

II. Diagnoza sytuacji społecznej

Sieradz to miasto w środkowej Polsce, w województwie łódzkim, w powiecie sieradzkim, położone na Nizinie Południowowielkopolskiej, nad rzeką Wartą, w Kotlinie Sieradzkiej. Zajmuje powierzchnię 5122 ha i stanowi 3,82% powierzchni powiatu. Przez Sieradz biegną drogi krajowe nr 12, nr 83 i S8 oraz linia kolejowa nr 14. W latach 1975 – 1998 Sieradz był stolicą województwa sieradzkiego.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku Sieradz zamieszkiwało 43.612 mieszkańców. Dla porównania w 2012 roku Sieradz liczył 43.651 mieszkańców.

Struktura wieku mieszkańców Sieradza nie jest korzystna. Zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Natomiast zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, co w przyszłości może stanowić duży problem ekonomiczny, społeczny i finansowy dla miasta.

Stopa bezrobocia dla powiatu na koniec listopada 2016 r. wynosiła 7,7% (dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu).

Liczba osób bezrobotnych z terenu miasta Sieradza, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sieradzu w 2016 r. oscylowała wokół liczby 1.628 osób (stan na koniec 2 półrocza 2016 r.) (dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu).

Tabela 1. Sytuacja osób bezrobotnych na terenie miasta Sieradza.

	kobiety	będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni	zarejestrowani bezrobotni ogółem
koniec 2 półrocza 2016 r.	858	1355	440	211	489	795	1.628

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu.

Instytucją działającą na rzecz drugiego człowieka oraz rodziny jest **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**. W 2016 roku Ośrodek udzielił łącznie pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej 785 rodzinom, w skład których wchodziły 1.123 osoby. Wyłącznie pomocą w formie pracy socjalnej objęto 215 rodzin. W ramach prowadzonej pracy socjalnej z osobami i rodzinami pracownicy socjalni realizowali zadania polegające na wspieraniu, towarzyszeniu, występowaniu w imieniu klientów, poradnictwie, rozszerzaniu kontaktów społecznych, budowaniu sieci wsparcia społecznego, jak również edukacji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 2. Liczba rodzin objętych pomocą.

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach
2016	785	1.123
2015	840	1.919

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sieradzu.

Głównym i zarazem najczęstszym powodem ubiegania się o wsparcie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach obowiązującej ustawy o pomocy społecznej było **ubóstwo**. Spośród 785 rodzin, które w 2016 roku skorzystały z pomocy społecznej problem ubóstwa

dotyczył aż 594 rodzin. Z powodu bezrobocia pomocy udzielono 459 rodzinom, natomiast z powodu niepełnosprawności pomocą objęto 310 rodzin.

Tabela 3. Najczęstsze powody przyznawania pomocy przez MOPS w Sieradzu w 2016 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	594	1.318
bezrobocie	459	1.127
niepełnosprawność	310	505
długotrwała choroba	268	477
bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	136	441

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sieradzu.

Z uwagi na typologię rodzin, które zostały objęte pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2016 roku, były to: rodziny niepełne – 103, rodziny wielodzietne (3 i więcej dzieci) – 13, rodziny patologiczne z powodu alkoholizmu – 70, rodziny patologiczne z powodu narkomanii – 6, rodziny patologiczne z powodu kryminalności (trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego) – 9, osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe – 461, osoby bezrobotne – 609, inwalidzi – 285, emeryci i renciści – 120, osoby bezdomne objęte schronieniem – 37, osoby skierowane na leczenie i terapię w poradni oraz w stowarzyszeniach trzeźwościowych – 24.

Tabela 4. Formy pomocy udzielonej klientom MOPS w Sieradzu.

Forma pomocy	2016		2015	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Obiady w szkole + dzieci do lat 7, w tym bez wywiadów środowiskowych	345	111.894	419	142.877 zł
Dożywianie w MCPS (głównie dorośli)	152	117.009	180	139.161 zł
Zasiłki okresowe (łącznie środki z zadań własnych i dotacja Wojewody)	52	80.658	80	96.313 zł
Udzielanie schronienia	37	94.390	45	134.662 zł
Zasiłek celowy (zdarzenia losowe)	0	0	0	0 zł
Zasiłek celowy (zakup biletów kredytowanych)	0	0	0	0 zł
Sprawienie pogrzebu	6	21.740	5	17.888 zł
Zasiłek celowy specjalny	21	7.235	11	2.670 zł
Zasiłek celowy, w tym:	586	652.842	674	709.033 zł
- na opał	157	95.175	179	78.755 zł
- na leki	176	48.520	184	42.007 zł

- na opłaty	271	115.373	314	141.567 zł
- na żywność	418	272.703	475	336.610 zł
- na art. szkolne	1 rodzina	50	1 rodzina	150 zł
Odpłatność za pobyt w DPS	53	1.091.824	57	1.002.846 zł
Usługi opiekuńcze	57	157.413	35	133.332 zł
Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” + koszty dowozu posiłków do szkół	1.269 + 136	263.594	1.473 + 145	354.792 zł
Zasiłki stałe ogółem	231	1.154.751	216	966.188 zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne (ogółem)	227	103.138	208	84.913 zł
Rodziny zastępcze	33	127.866	34	92.393 zł
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	17	90.335	9	31.262 zł
Wynagrodzenie za sprawowanie kurateli	2	24.628	2	8.836 zł

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sieradzu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej swoim wsparciem obejmuje także rodziny, które posiadają dzieci. W związku z tym w 2016 r. dożywianiem w formie posiłku w szkołach objęto łącznie 345 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej.

Bardzo ważnym aspektem systemu wspierania rodziny jest system świadczeń rodzinnych, który jest obsługiwany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 5. Świadczenia rodzinne.

Formy pomocy	Liczba osób w 2016 r.	Kwota w zł	Liczba osób w 2015 r.	Kwota w zł
Zasiłek rodzinny	2.556 dzieci	2.780.881,00	2.335 dzieci	2.335.932,00
Dodatek z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	80	292.990,00	107	282.240,43
Dodatek z tyt. urodzenia dziecka	138	138.000,00	131	131.000,00
Dodatek z tyt. samotnego wychowywania dziecka	140	251.014,00	152	251.755,00
Dodatek z tyt. kształcenia i rehabilitacji dziecka	108	113.357,00	102	81.360,00
Dodatek z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	1.495	149.500,00	1481	148.100,00
Dodatek z tyt. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	91	43.371,00	90	32.434,00
Dodatek z tyt. wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	258	234.690,00	254	208.830,00
Zasiłek pielęgnacyjny	930	1.676.831,51	895	1.607.459,31
Świadczenie pielęgnacyjne	87	1.309.276,90	89	1.133.253,40

Specjalny zasiłek opiekuńczy	25	153.330,60	27	114.157,80
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	0	0	0	0
Składka na ubezpieczenie społeczne	110	317.884,60	112	291.952,33
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	336	336.000,00	327	327.000,00

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sieradzu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieradzu od 1 października 2008 r. realizuje zadanie zgodnie z ustawą z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 2016 r. świadczenie z funduszu alimentacyjnego przyznano 410 osobom. Na ten cel wypłacono łączną kwotę 1.993.296,11 zł.

Pomoc celowa, świadczenia rodzinne, jak również świadczenie wychowawcze (500+) wypłacane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej od kwietnia 2016 r. są niezaprzeczalnie dużym wsparciem dla rodzin zamieszkujących Sieradz, dlatego też te formy pomocy będą miały swoją kontynuację w przyszłości.

Bardzo ważnym elementem wspierania rodziny przez miasto Sieradz jest **system stypendialny dla uczniów**. Na terenie Sieradza realizowany jest **Miejski Program Wspierania Edukacji Uzdolnionej Młodzieży**, który jest skierowany do uzdolnionych uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz studentów do ukończenia 26 roku życia, mieszkających na terenie miasta Sieradza i których wiedza i osiągnięcia wykraczają poza wymagania programowe szkół (uczelni) lub uzyskują inne znaczące osiągnięcia. W 2016 r. za wybitne osiągnięcia w nauce w roku szkolnym 2015/2016 przyznano nagrody finansowe w kwotach od 500,00 zł do 1.000,00 zł dla 65 osób na ogólną kwotę 39.500,00 zł. Dla porównania w 2015 r. w ramach w/w programu za wybitne osiągnięcia w nauce w roku szkolnym 2014/2015 przyznano nagrody finansowe w kwotach od 600,00 zł do 1.000,00 zł dla 50 uczniów na ogólną kwotę 37.150,00 zł (dane Urzędu Miasta Sieradza).

Urząd Miasta Sieradza udziela również **pomocy materialnej o charakterze socjalnym**. Jest ona udzielana uczniom do 24 roku życia zamieszkałym na terenie miasta Sieradza, których dochód netto w rodzinie nie przekraczał w roku 2016 – 514,00 zł na 1 osobę i może być przyznawana w formie stypendium szkolnego lub zasiłku szkolnego. W 2016 r. na realizację pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych przeznaczono 118.079,30 zł, z czego 68.566,00 zł stanowiły środki otrzymane z dotacji celowej. Z pomocy tej skorzystało 361 uczniów (dane Urzędu Miasta Sieradza).

Inną formą wsparcia dla rodzin z terenu miasta Sieradza jest **wyprawka szkolna**. Jest to pomoc materialna dla uczniów w zakresie dofinansowania zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych w ramach Rządowego programu pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”. W roku szkolnym 2016/2017 na dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego przeznaczono kwotę 7.366,36 zł. Były to środki otrzymane w ramach dotacji celowej. Pomoc finansową otrzymało 32 uczniów (dane Urzędu Miasta Sieradza).

Ważnym elementem wsparcia są **stypendia sportowe dla zawodników**. Uzdolnieni sportowcy, którzy osiągają wysokie wyniki w kraju i na arenach międzynarodowych, mają możliwość otrzymania pomocy finansowej, której wielkość uzależniona jest od uzyskanych rezultatów w roku poprzedzającym rok przyznania stypendium. Z tej formy pomocy może skorzystać młodzież do ukończenia 24 roku życia, mieszkająca w Sieradzu i zrzeszona w klubach lub stowarzyszeniach kultury fizycznej. W roku 2016 wypłacono stypendia za wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym osiągnięte w roku 2015 dla 20 zawodników na łączną kwotę 38.040,00 zł (dane Urzędu Miasta Sieradza).

W 2016 r. kontynuowano dożywianie osób i rodzin na terenie miasta Sieradza, w oparciu o uchwałę Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” na lata 2014 – 2020, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub też znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia, jak również ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych i niepełnosprawnych. Pomoc dla mieszkańców miasta Sieradza w zakresie dożywiania była realizowana w formie przygotowywania i wydawania posiłków w Jadłodajni MOPS, szkołach i przedszkolach, a także wypłaty zasiłków celowych na żywienie. W 2016 r. z obiadów w szkole skorzystało 345 osób (w tym dzieci do lat 7 i bez wywiadów środowiskowych) na łączną kwotę 111.894 zł. Dla 136 dzieci posiłek dowożono do szkoły. Koszty dowodu posiłków: z dotacji Wojewody – 16.870 zł, ze środków własnych – 142 zł. Z dożywiania w Miejskim Centrum Pomocy Społecznej skorzystały 152 osoby na łączną kwotę 117.009 zł. Z pomocy w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup żywności skorzystało 418 osób na łączną kwotę 272.703,00 zł. Z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” skorzystało 1.269 osób na łączną kwotę 246.724,00 zł.

Dużym wsparciem dla rodzin są **dodatki mieszkaniowe**, przyznawane i wypłacane przez Urząd Miasta Sieradza na podstawie decyzji administracyjnej. W 2016 r. z tej formy pomocy skorzystało 560 rodzin. Kwota wypłaconych dodatków to suma 861.832,00 zł. Mieszkańcy Sieradza mogli również starać się o **ryczałt energetyczny**. Z tej formy pomocy w 2016 r. skorzystało ogółem 317 rodzin na łączną kwotę 35.246,00 zł (dane Urzędu Miasta Sieradz).

Bardzo ważną rolę, jeśli chodzi o wspieranie rodziny pełni **Miejski Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Sieradzu**, który działa w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ośrodek działa na rzecz osób i rodzin (bez względu na to jaką mają sytuację finansową, wykształcenie, wiek i pochodzenie), które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej m.in. z powodu przemocy w rodzinie, uzależnienia od alkoholu, choroby, bezdomności lub bezrobocia. Warto nadmienić, że skala i zakres problemów, z jakimi borykają się klienci bardzo często wymaga stałej współpracy Miejskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej z wieloma instytucjami rządowymi i pozarządowymi m.in. Urzędem Miasta, Powiatowym Urzędem Pracy, Sądami, Policją, Służbą Zdrowia, szkołami itp.

W 2016 r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej: przyjęli 1.076 klientów – 2.910 wizyt; dla porównania w 2015 r. było to 1.074 klientów – 2.650 wizyt; podjęli 1.618 interwencji (w tym domowych - 366, w instytucjach – 1.252); dla porównania w 2015 r. było ich 1.461.

Do dominujących konfliktów i trudności zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodzinne i społeczne, z którymi w 2016 r. zgłaszały się osoby i rodziny można zaliczyć: kryzysy rodzinne z dominującą przewagą przemocy w rodzinie (psychicznej, fizycznej, ekonomicznej, zaniedbania) – 430 osób, kryzysy wynikające z uzależnienia od: alkoholu – 520 osób, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych - 16, w tym dopalaczy – 9 osób, hazardu – 3 osoby, kryzysy psychospołeczne (kłopoty finansowe, bezrobocie, choroba) – 484 osoby, trudności mieszkaniowe (bezdomność, zagrożenie eksmisją) – 129 osób.

Osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej Miejski Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2016 r. udzielił także pomocy w formie poradnictwa prawnego, konsultacji psychologicznych, interwencji domowych, motywowania do podjęcia leczenia, jak również kierowania do placówek leczniczych. Udzielono: **konsultacji i porad prawnych** z zakresu prawa rodzinnego (np. alimentów, rozvodu, separacji, władzy rodzicielskiej, opieki, leczenia odwykowego, leczenia psychiatrycznego), prawa cywilnego (np. w sprawach o ubezwłasnowolnienie), prawa karnego (np. wszczęcia postępowania karnego i jego

przebiegu, uprawnień osób pokrzywdzonych przestępstwem przeciwko rodzinie, np. znęcaniem, pobiciem, groźbami) – **688** (w 2015 r. – 672) i innych, **konsultacji psychologicznych** w formie konsultacji indywidualnych, rodzinnych, małżeńskich oraz psychoterapii kryzysowej (terapię do kilkunastu spotkań) – **222** (w 2015 r. – 216), pomocy w ramach punktu informacyjno – konsultacyjnego ds. narkomanii w zakresie: wstępnej diagnozy uzależnienia od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, motywowania do podjęcia leczenia, kierowania do placówek terapeutycznych, wsparcia emocjonalnego rodziny, edukacji dot. uzależnień (skierowanej do rodziny osoby uzależnionej, środowiska lokalnego). W 2016 r. w punkcie konsultacyjnym udzielono pomocy 16 rodzinom. W 2015 r. było to 17 rodzin.

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2016 r. zatrudniono 3 asystentów rodziny, którzy prowadzili pracę z 44 rodzinami, w miejscu ich zamieszkania, przeżywającymi trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Asystenci rodziny nie pracowali z więcej niż 15 rodzinami w tym samym czasie.

Działając na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odebrano 6 dzieci (z 3 rodzin), które znalazły się w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia w związku z przemocą w rodzinie. Dzieci zostały umieszczone u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

W 2016 r. liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wynosiła 21. Liczba rodzin zastępczych w 2016 r. wynosiła 54, w tym: spokrewnionych – 37, niezawodowych – 15, zawodowych – 2. Nie funkcjonował rodzinny dom dziecka (dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu). Koszty związane z funkcjonowaniem rodzin zastępczych w 2016 r. wyniosły 654.975,00 zł (dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu).

W MOPS – Miejskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej funkcjonuje mieszkanie interwencyjne, którego zadaniem jest zabezpieczenie schronienia osobom, które znalazły się w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia, w związku z przemocą w rodzinie. W 2016 r. mieszkanie udostępniono 2 rodzinom (matkom z małoletnimi dziećmi).

W MOPS – Miejskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej zorganizowano grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Celem grupy jest pomoc osobom, które z racji doznawanej przemocy nie czują się we własnej rodzinie bezpiecznie. Grupa miała charakter otwarty i była prowadzona przez psychologa. W 2016 r. z tego rodzaju wsparcia skorzystało 8 osób.

Zapobieganie przemocy w rodzinie realizowane jest również w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sieradzu. Do zadań Zespołu należy m.in.: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych lub podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą. W 2016 r. do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło 145 formularzy „Niebieska Karta A”.

W rozwiązywaniu problemów alkoholowych duże znaczenie ma działająca na terenie miasta **Miejska Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Na swoich posiedzeniach wobec osób, których wnioski dotyczyły poddanie się leczeniu odwykowemu, podejmowała czynności zmierzające do podjęcia przez nie leczenia. Celem działań było motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego przez osoby, które nadużywały alkoholu.

Do Miejskiej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2016 r. wpłynęło 66 wniosków o leczenie odwykowe, z czego 40 zostało skierowanych do Sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Jednym z zadań w/w Programu jest dbałość o dostępność terapii uzależnienia od alkoholu. Na terenie miasta Sieradza zadanie to jest realizowane przez **NZOZ „Mark – Med”**. Terapię leczenia uzależnień prowadzi także **Centrum Psychiatryczne w Warcie**. W strukturze szpitala funkcjonuje Oddział Leczenia Uzależnień, który prowadzi działalność leczniczą, a także rehabilitacyjną również tych osób, na które Sąd nałożył obowiązek leczenia odwykowego.

Powyższe zadanie jest także realizowane przez stowarzyszenia abstynenckie, które stanowią miejsca zdrowego i trzeźwego stylu życia nie tylko dla samego uzależnionego, ale i dla jego rodziny. Uzależnieni uczestniczą np. w warsztatach zapobiegania picia, warsztatach radzenia sobie ze złością czy też w terapii małżeństw. **Stowarzyszenie Abstynentów „Przystań” i Sieradzkie Towarzystwo „Przyjaźń”** dysponują następującą ofertą programową: punkt informacyjny – konsultacyjny, który służy udzielaniu informacji dotyczących możliwości leczenia odwykowego działań prowadzących do trzeźwości, społeczność klubowa, która służy integracji osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, grupy edukacyjno – motywacyjnej, której celem jest ukazanie problemu alkoholowego jako choroby i zmotywowania do podjęcia leczenia odwykowego, grupy dalszego zdrowienia (grupy wsparcia), których zadaniem jest wspomaganie procesu trzeźwienia osób uzależnionych od alkoholu po leczeniu odwykowym, grupy dla osób współuzależnionych, których celem jest ukazanie nowych rozwiązań i zmian sposobu myślenia w obszarze choroby alkoholowej.

Stowarzyszenia realizują również programy terapeutyczne i programy pomocy psychologicznej połączone z zajęciami warsztatowymi. Prowadzone są również treningi zachowań asertywnych. W okresie letnim członkowie uczestniczyli w obozach terapeutycznych. Prowadzona jest integracja osób uzależnionych i ich rodzin poprzez spotkania Abstynentów – imprezy okolicznościowe, które pozwalają na promowanie trzeźwego stylu życia.

Stowarzyszenie Abstynentów „Przystań” zorganizowało w 2016 r. Forum Trzeźwościowe z okazji Ogólnopolskiego Dnia Trzeźwości, Pożegnanie Lata 2016 - „Święto Latawca”, rajdy piesze i rowerowe po ziemi sieradzkiej, „Święto pieczonego ziemniaka” oraz wiele spotkań okolicznościowych, np. rocznice abstynencji, spotkania świąteczne, Dzień Dziecka, Mikołajki itp. **Sieradzkie Towarzystwo Trzeźwości „Przyjaźń”** w 2016 r. zorganizowało XII Rajd STT Przyjaźni, piknik rodzinny oraz wiele spotkań okolicznościowych, np. rocznice abstynencji, spotkania świąteczne, Dzień Dziecka, Mikołajki.

Wychodząc naprzeciw problemowi uzależnień wśród nieletnich podejmowane są działania profilaktyczne, których adresatem są dzieci i młodzież. Celem podejmowanych działań jest promowanie trzeźwego stylu życia, nabywanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, odmawiania picia, podwyższenia poczucia własnej wartości, podejmowania decyzji, wytyczania i osiągania celów, spędzania wolnego czasu na trzeźwo. Działania te są realizowane dla dzieci i młodzieży m.in. w szkołach, świetlicach środowiskowych, w czasie wypoczynku letniego, a także podczas imprez promujących zabawę i spędzanie czasu wolnego na trzeźwo. Ponadto w szkołach podstawowych i gimnazjalnych zapewniona jest kompleksowa pomoc psychologiczna dla potrzeb uczniów, rodziców, pedagogów i wychowawców.

Na terenie sieradzkich szkół podstawowych i gimnazjalnych w 2016 r. kontynuowana była realizacja programów profilaktycznych.

Na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach „Dni Sieradza 2016” zorganizowano **VII Piknik Informacyjno – Promocyjny pn. „MOPS i Partnerzy”**, który jest jedną z form wspierania rodziny. Celem Pikniku było przedstawienie mieszkańcom Sieradza oferty podmiotów, które w dużej mierze przyczyniają się do przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych m.in. zdrowotnych, materialnych czy też społecznych. Z różnorodnymi

propozycjami działań wspierających, realizowanych przez miejscowe instytucje i organizacje pozarządowe zapoznało się wiele osób. Z profilaktycznych badań poziomu ciśnienia tętniczego oraz poziomu cukru we krwi skorzystało ponad 200 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował także obchody „**Międzynarodowego Dnia Rodziny**”. Był również organizatorem **Pikniku Integracyjnego**. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zorganizowano również uroczyste spotkanie z okazji „Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych” i „Międzynarodowego Dnia Wolontariusza”, podczas którego uhonorowani zostali ludzie dobrej woli wspierający działania MOPS. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieradzu nie zapomina również o osobach samotnych. Z myślą o nich zorganizował Wigilię oraz śniadanie wielkanocne, w których oprócz zainteresowanych uczestniczyli także przedstawiciele władz miasta. Dużym wsparciem dla rodzin, których członkowie są osobami niepełnosprawnymi jest Ośrodek Adaptacyjny oraz Warsztat Terapii Zajęciowej działające przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Sieradzu. **Ośrodek Adaptacyjny** jest odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania rodziców dzieci niepełnosprawnych. Głównym celem działalności Ośrodka Adaptacyjnego jest przede wszystkim opieka nad uczestnikami, ich społeczna rehabilitacja bez odrywania ich od rodzin i środowiska naturalnego. Do Ośrodka przeznaczono dla osób w wieku 15 – 50 lat z różnym stopniem niepełnosprawności ruchowej lub upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym w roku 2016 uczęszczało 16 osób. Z kolei **Warsztat Terapii Zajęciowej** jest placówką pobytu dziennego dla 20 osób w przedziale wiekowym 17 – 60 lat, w stosunku do których właściwy organ orzekł stopień niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej. W 2016 roku na zajęcia Warsztatu Terapii Zajęciowej uczęszczały 20 osób objętych także pracą socjalną.

Bardzo ważnym aspektem wspierania rodziny są prowadzone przez Stowarzyszenia i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świetlice środowiskowe. Pierwszą z nich, a działającą na terenie Ośrodka jest **Świetlica Środowiskowa „Promyk”**. Jej działania są skierowane do dzieci i młodzieży – uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. W świetlicy realizowany był program pracy opiekuńczo – wychowawczej, a także profilaktycznej. W 2016 r. w zajęciach świetlicy uczestniczyło 34 dzieci.

Drugą świetlicą prowadzoną przez Miejski Ośrodek Pomocy społecznej w Sieradzu jest **Świetlica Środowiskowa „U Żaków”** funkcjonująca przy ul. Mickiewicza 6. W świetlicy również był realizowany program pracy opiekuńczo – wychowawczej, a także program profilaktyczny. W 2016 r. w zajęciach świetlicy uczestniczyło 31 dzieci.

Inne świetlice działające na terenie miasta Sieradza to: Świetlica Środowiskowa prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Świetlica Środowiskowa „Światelko Dzikuska” przy Klasztorze Sióstr Urszulanek, Świetlica Środowiskowa przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym, Świetlica Środowiskowa prowadzona przez Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka” przy Szkole Podstawowej Integracyjnej Nr 8, Świetlica Środowiskowa „Iskierka” prowadzona przy Parafii Rzymско – Katolickiej Najświętszego Serca Jezusowego w Sieradzu. W zajęciach wymienionych świetlic w sumie w 2016 r. uczestniczyło 115 osób.

W okresie ferii zimowych i wakacji, w świetlicy środowiskowej „Promyk” działały: „Świetlica Zimowa” i „Świetlica Wakacyjna”. W 2016 r. po raz pierwszy w świetlicy środowiskowej „U Żaków” działała „Świetlica Wakacyjna”.

Warto w tym miejscu wspomnieć o **programach profilaktyki zdrowotnej** finansowanych z budżetu Miasta Sieradza, które promowały zdrowy styl życia w 2016 r. Były to: **Program profilaktycznych szczepień ochronnych przeciw grypie** – adresatem programu byli mieszkańcy z terenu miasta Sieradza w wieku 65 lat i więcej. Ogółem w ramach programu zaszczepiono 400 osób; **Program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku** – adresatem programu były dzieci z terenu miasta Sieradza urodzone w 2008 r. Ogółem w programie wzięło udział 293 dzieci; **Program profilaktyczno – edukacyjny**

przeciwdziałania zachorowalności na cukrzycę – adresatem programu była młodzież z I klas szkół gimnazjalnych. Łącznie przebadano 253 uczniów; **Program profilaktyczno – edukacyjny wykrywania raka piersi dla dziewcząt w okresie dojrzewania (nauka samobadania piersi)** – adresatem programu były dziewczęta z III klas szkół gimnazjalnych. Ogółem w programie uczestniczyło 106 dziewcząt; **Program profilaktyczno – edukacyjny pn. „ZDROWE ODŻYWIENIE”** – adresatem programu były dzieci z VI klas szkół podstawowych. Ogółem w programie uczestniczyło 400 dzieci; **Program profilaktyki raka piersi – USG dla kobiet z terenu miasta Sieradza** – adresatem programu były kobiety w wieku od 30 do 49 roku życia z terenu miasta Sieradza. Ogółem w programie wzięły udział 454 kobiety; **Program aktywności ruchowej 60 +** - adresatem programu byli mieszkańcy miasta Sieradza w wieku 60 lat i więcej. Ogółem w programie uczestniczyło 120 osób, w tym 110 kobiet i 10 mężczyzn.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera również osoby starsze, prowadząc dla nich **Dom Dziennego Pobytu**. Jest on placówką, która zapewnia pomoc osobom w wieku emerytalnym w organizacji ich życia bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania. W 2016 r. z tej formy pomocy skorzystało 28 osób. Dla porównania w 2015 r. było to 25 osób.

W ofercie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sieradzu widnieje również system usług socjalnych, w tym świadczonych usług opiekuńczych. Na chwilę obecną usługi te są realizowane przez **Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Amicus” w Sieradzu**. Z usług opiekuńczych w 2016 r. skorzystało 57 osób. Porównując z rokiem 2015 z tej formy pomocy skorzystało 35 osób.

Innym, równie ważnym działaniem podejmowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieradzu jest zapewnianie opieki osobom tego wymagającym, w tym wydawanie decyzji o skierowaniu do **Domu Pomocy Społecznej** oraz naliczanie odpłatności za pobyt. W ramach zadań własnych w 2016 r. pokryto koszty pobytu w Domach Pomocy Społecznej 53 osób. W 2015 r. było to 57 osób.

III. Instytucje umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieradzu, ul. Polna 5,
- 2) Urząd Miasta Sieradza, Plac Wojewódzki 1,
- 3) Komenda Powiatowa Policji w Sieradzu, ul. Sikorskiego 2,
- 4) Prokuratura Rejonowa w Sieradzu, ul. Piłsudskiego 4,
- 5) Prokuratura Okręgowa w Sieradzu, ul. Piłsudskiego 4,
- 6) Sąd Rejonowy w Sieradzu, Aleja Zwycięstwa 1,
- 7) Sąd Okręgowy w Sieradzu, Aleja Zwycięstwa 1,
- 8) Straż Miejska w Sieradzu, ul. Kościuszki 6,
- 9) Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu, Plac Wojewódzki 3,
- 10) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Plac Wojewódzki 3, IV piętro,
- 11) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Plac Wojewódzki 3, III piętro,
- 12) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sieradzu, Plac Wojewódzki 3,
- 13) Centrum Psychiatryczne w Warcie, ul. Sieradzka 3, będące w strukturze Szpitala Wojewódzkiego im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu,
- 14) Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu, ul. Armii Krajowej 7,
- 15) Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mark – Med.”, ul. Paderewskiego 1A,
- 16) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Amicus”, ul. Bohaterów Września 61,
- 17) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap”, ul. Ks. J. Popiełuszki 2,
- 18) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Tutus”, ul. Pułaskiego 2/4,
- 19) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Alfa”, ul. Rycerska 2, ul. Krakowskie Przedmieście 10,

- 20) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie”, Aleja Pokoju 7,
- 21) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus”, ul. Jana Pawła II 12,
- 22) Centrum Medyczne „Primamed”, ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 27A,
- 23) Polski Komitet Pomocy Społecznej w Sieradzu, Stowarzyszenie Charytatywne, Zarząd Okręgowy, Plac Wojewódzki 1,
- 24) Ochotniczy Hufiec Pracy 5 – 16 w Sieradzu, ul. Lokajskiego 1,
- 25) Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Sieradzu, ul. Lokajskiego 1,
- 26) Sieradzki Klub „Amazonka”, ul. Kościuszki 5,
- 27) Sieradzkie Towarzystwo Trzeźwości „Przyjaźń”, ul. Krakowskie Przedmieście 12,
- 28) Stowarzyszenie Abstynentów „Przystań”, ul. Lokajskiego 1,
- 29) Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Amicus”, ul. Nenckiego 2,
- 30) Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Dary Losu” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Sieradzu, ul. Krakowskie Przedmieście 58,
- 31) Polski Związek Niewidomych, Ośrodek Terenowy w Sieradzu, ul. Kościuszki 5,
- 32) Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego, Oddział w Sieradzu, ul. Nenckiego 2,
- 33) Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka” przy Szkole Podstawowej Integracyjnej Nr 8 w Sieradzu, ul. Szlachecka 11,
- 34) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, ul. Kościuszki 5.

IV. Analiza SWOT

Jest narzędziem diagnozy strategicznej. Jej celem jest pokazanie mocnych, jak również słabych stron systemu wsparcia dziecka oraz rodziny.

MOCNE STRONY:

1. współpraca z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami, które działają w sferze pomocy rodzinie;
2. doświadczenie i wykształcenie kadry pomocy społecznej;
3. dokształcanie kadry i udział w szkoleniach;
4. rozwijająca się asystentura rodziny;
5. realizacja kontraktu socjalnego;
6. baza instytucji wspierających rodzinę, w szczególności policja, sąd, PCPR, MOPS, organizacje pozarządowe;
7. funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej;
8. funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
9. prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od narkotyków i zagrożonych uzależnieniem od narkotyków i członków ich rodzin;
10. dostęp do bezpłatnego specjalistycznego poradnictwa socjalnego, prawnego, pedagogicznego i psychologicznego;
11. możliwość zapewnienia wsparcia finansowego, rzeczowego oraz wyżywienia rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej;
12. mieszkanie interwencyjne w Miejskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej;
13. organizowanie grup wsparcia;
14. prowadzenie działalności edukacyjno – profilaktycznej w środowisku lokalnym i współpraca z mediami w tym zakresie;
15. dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy;
16. funkcjonowanie jadalni przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej z przeznaczeniem dla osób najuboższych;
17. funkcjonowanie na terenie miasta Sieradza dużej liczby świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży, które realizują programy profilaktyczne oraz zajęcia pozaszkolne dla dzieci i młodzieży;
18. funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej, Ośrodka Adaptacyjnego oraz Domu Dziennego Pobytu;
19. organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci w czasie wakacji i ferii zimowych;

20. organizowanie w ramach realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie szkoleń z zakresu przemocy w rodzinie;
21. możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych pochodzących z przeciwdziałania uzależnieniom.

SŁABE STRONY:

1. zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń pomocy i świadczeń rodzinnych;
2. niewystarczające środki finansowe w stosunku do potrzeb rodzin;
3. zjawisko alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie;
4. rozluźnienie więzi społecznych;
5. brak mieszkań chronionych i socjalnych;
6. brak miejsca tymczasowego schronienia;
7. wysoki poziom bezrobocia oraz wysoki wskaźnik ubóstwa;
8. wysokie koszty utrzymania rodziny;
9. brak pozytywnych wzorów do naśladowania w rodzinach dysfunkcyjnych;
10. bezradność i zbyt mała mobilność osób bezrobotnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
11. niska świadomość rodziców odnośnie kwestii edukacyjno – wychowawczych;
12. bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych;

SZANSE:

1. poprawa funkcjonowania rodziny;
2. mniejsza ilość interwencji w rodzinach;
3. mniejsza liczba rodzin rozbitych;
4. interdyscyplinarność działań – dobre rezultaty współpracy z instytucjami;
5. nowe stanowiska pracy w systemie pomocy społecznej, zwiększające obszar pomocy specjalistycznej, np. asystent rodziny;
6. możliwość korzystania z programów strukturalnych EFS, środków budżetu państwa, miasta i gminy;
7. wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży;
8. funkcjonowanie systemu stypendialnego;
9. zapisy prawne zmierzające do ograniczenia okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
10. edukacja rodziców;
11. wzmocnienie współpracy między instytucjami wspierającymi rodzinę;
12. realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia;
13. lokalne inicjatywy na rzecz systemu wspierania rodziny.

ZAGROŻENIA:

1. niechęć rodzin do współpracy;
2. rozwój zjawiska wykluczenia społecznego;
3. zwiększona dostępność do dopalaczy, a tym samym wzrost osób uzależnionych;
4. niechęć młodzieży do korzystania z oferty świetlic i domów kultury;
5. wysoki poziom bezrobocia, który utrudnia wyjście z systemu pomocy społecznej;
6. brak zakładów pracy – trudny rynek lokalny;
7. ograniczona oferta pracy dla ludzi młodych, a co za tym idzie ubożenie społeczeństwa;
8. zwiększająca się patologia życia społecznego;
9. wyjazdy zagraniczne do pracy, a co za tym idzie osłabienie więzi rodzinnych;
10. osłabienie funkcji opiekuńczej rodziny;
11. wzrost zjawiska euro sieroctwa;
12. wieloproplemowość w rodzinach zgłaszających się po pomoc;
13. ograniczone środki finansowe Ośrodka na formy udzielanej pomocy;
14. nakładanie na gminę ustawowo nowych zadań bez zabezpieczenia finansowego;
15. ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

V. Adresaci programu

- 1) osoby i rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej,
- 2) osoby z problemem alkoholowym lub/i uzależnione od narkotyków lub dopalaczy, a także ich rodziny,
- 3) uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz ich rodzice,
- 4) osoby starsze, samotne, a także długotrwale chore,
- 5) osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, a także rodziny, w których członek lub członkowie są osobami niepełnosprawnymi,
- 6) rodziny wielodzietne,
- 7) samotne matki i samotni ojcowie,
- 8) rodzice i ich dzieci,
- 9) rodziny i osoby, które znalazły się na skraju ubóstwa.

VI. Cele główne i cele szczegółowe programu

Cel główny:

Tworzenie warunków, które będą sprzyjały wspieraniu rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa stanu funkcjonowania rodziny oraz podnoszenia jakości życia dzieci.
2. Praca z rodziną mająca na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym.
3. Powrót dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
4. Poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

Cel szczegółowy 1. Poprawa stanu funkcjonowania rodziny oraz podnoszenia jakości życia dzieci.

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje / organizacje współpracujące przy realizacji	Koszt realizacji (z uwzględnieniem środków własnych)	Termin realizacji
1.	Wspieranie rodzin w wypełnianiu ich funkcji.	1. Funkcjonowanie świetlic środowiskowych realizujących programy profilaktyczno – wychowawcze.	Liczba dzieci korzystających ze świetlic.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; Stowarzyszenia; Kościoły.	Instytucje; Stowarzyszenia.	Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
		2. Organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.	Liczba pikników zorganizowanych w ciągu roku kalendarzowego.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; Stowarzyszenia; Szkoły; Przedszkola.	Instytucje; Stowarzyszenia.	Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
		3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci.	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego.	Urząd Miasta Sieradza.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; Szkoły; Stowarzyszenia.	Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe w okresie wakacji
		4. Zapewnienie wyżywienia rodzinom.	Liczba osób korzystających z pomocy w formie wyżywienia w stosunku do osób objętych pomocą MOPS.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Szkoły; Przedszkola; PKPS.	Środki z budżetu państwa w sytuacji pozyskania środków na 2017 r. Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
		5. Usługi opiekuńcze.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Amicus”	Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe

			w stosunku do liczby osób objętych pomocą MOPS.				
		6. Karta rodziny.	Liczba osób korzystających w stosunku do liczby mieszkańców miasta Sieradza.	Urząd Miasta Sieradza		Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
		7. Zasilek rodzinny, świadczenie wychowawcze (500 +), inne świadczenia rodzinne oraz Fundusz Alimentacyjny.	Liczba osób korzystających ze świadczeń.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki zlecone Wojewody.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
		8. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”.	Liczba osób objętych wsparciem.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki zlecone Wojewody.	2017 – 2019 zadanie ciągłe

Cel szczegółowy 2. Praca z rodziną mająca na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym.

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje / organizacje współpracujące przy realizacji	Koszt realizacji (z uwzględnieniem środków własnych)	Termin realizacji
1.	Interdyscyplinarność działań zmierzających do przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym	1. Udzielanie bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, pedagogicznego i prawnego.	Liczba osób korzystających z bezpłatnego poradnictwa.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki własne Gminy. Środki z budżetu państwa w sytuacji pozyskania środków na 2017 r. Program „Asystent	2017 – 2019 zadanie ciągłe

						Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej”.	
		2. Przydzielanie rodzinom asystenta rodziny.	Liczba rodzin, w których asystent zakończył pracę z uwagi na zrealizowany plan pracy z rodziną w stosunku do liczby rodzin objętych wsparciem asystenta.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki własne Gminy. Środki z budżetu państwa w sytuacji pozyskania środków na 2017 r. Program „Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej”.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
		3. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej.	Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej w stosunku do liczby rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	PKPS	Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
		4. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sieradzu.	Ilość zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy w rodzinie w stosunku do ilości wpływu NK.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie		Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe

	5. Prowadzenie grup wsparcia.	Liczba osób korzystających z grup wsparcia w stosunku do liczby osób pokrzywdzonych, wobec których wdrożona została procedura „Niebieskie Karty”.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
	6. Działanie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od narkotyków i zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzin.	Liczba osób dotkniętych problemem uzależnienia od narkotyków w stosunku do osób podejmujących leczenie.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
	7. Funkcjonowanie mieszkania interwencyjnego w Miejskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.		Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
	8. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.	Ilość skierowanych wniosków do sądu w stosunku do ilości wniosków o leczenie, które wpłynęły do MKPiRPA.	Miejska Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miasta Sieradza.		Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe

Cel szczegółowy 3. Powrót dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje / organizacje współpracujące przy realizacji	Koszt realizacji (z uwzględnieniem środków własnych)	Termin realizacji
1.	Wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej i praca z rodziną biologiczną dziecka.	1. Praca socjalna asystenta rodziny i pracowników socjalnych z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w pieczy.	Liczba rodzin, z którymi pracuje asystent rodziny z powodu umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w stosunku do liczby rodzin, u których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki własne Gminy. Środki z budżetu państwa w sytuacji pozyskania środków na 2017 r. Program „Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej”.	2017 – 2019 zadanie ciągłe
		2. Współfinansowanie kosztów pobytu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych.	Środki finansowe przeznaczone na wsparcie pieczy zastępczej w stosunku do roku poprzedniego.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągłe

Cel szczegółowy 4. Poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realizator (instytucja odpowiedzialna za realizację)	Instytucje / organizacje współpracujące przy realizacji	Koszt realizacji (z uwzględnieniem środków własnych)	Termin realizacji
-----	---------------	-----------	----------	---	---	---	-------------------

1.	Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin.	1. Rodzinny turnus wypoczynkowy Wspólnoty „Wiara i Światło”.	Liczba osób korzystających z turnusu wypoczynkowego.	Wspólnota „Wiara i Światło”	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągle w m-cu lipcu
		2. Funkcjonowanie Ośrodka Adaptacyjnego będącego w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.	Liczba uczestników OA.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		Środki własne Gminy.	2017 – 2019 zadanie ciągle
		3. Funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zająciowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.	Liczba osób, które zostały przygotowane do podjęcia zatrudnienia w stosunku do liczby uczestników WTZ.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Środki własne Gminy. Środki PFRON. Środki Starostwa Powiatowego.	2017 – 2019 zadanie ciągle

VII. Koordynator programu

Funkcja koordynatora Programu jest przypisana Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sieradzu.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację Programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sieradzu. Monitorowanie realizacji poszczególnych celów będzie miało charakter bieżący poprzez weryfikację zaplanowanych działań.

Monitoring Programu będzie polegał na gromadzeniu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. W celu ocenienia czy Program osiąga założone cele sporządzona będzie corocznie sprawozdawczość z wykonania zadań oraz analiza zbieranych informacji na temat realizacji działań ujętych w Programie. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych miasta. Z realizacji zadań programowych sporządzane będą sprawozdania, które przedkładane będą Prezydentowi Miasta Sieradza oraz Radzie Miejskiej w Sieradzu do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego sprawozdania dotyczy – sprawozdanie roczne.

Istotą efektywności funkcjonowania Programu jest realizacja zadań w zakresie, formie i stopniu dostosowanym do potrzeb mieszkańców miasta zgodnie z przyjętymi procedurami oraz stała współpraca uczestników programu, a także monitoring działań.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Programu. Dane te mają być wykorzystane przy podejmowaniu decyzji dotyczących Programu. Uzyskane informacje powinny być przydatne dla planowania rozwoju i realizacji aktualnie realizowanego Programu. Ewaluacja jest więc procesem, który rozpoczął się już w momencie tworzenia Programu. Wtedy bowiem podejmuje się decyzję co do obszarów ewaluacji i sposobu jej przeprowadzania (tworzenie narzędzi, gromadzenie dokumentacji). W trakcie realizacji Programu trwa ciągła analiza połączona z oceną jakości wykonywanych zadań.

Finalnie ewaluacja Programu służyć będzie określeniu skuteczności zaplanowanych działań i sposobu współpracy instytucji i służb realizujących zadania w zakresie wspierania rodziny. Ewaluacja ilościowa będzie przeprowadzona na podstawie analizy danych liczbowych wynikających z opracowanych wskaźników, natomiast dane liczbowe zawarte w sprawozdaniach określa aktualne zasoby oraz poziom realizacji określonych wcześniej zadań. Zestawienie w/w danych oraz wskazanie i analiza występujących zależności (ewaluacja jakościowa) pozwoli na ocenę skuteczności działania tak skonstruowanego Programu. Taki sposób ewaluacji Programu umożliwi bieżącą korektę zmiennych w celu maksymalizacji efektów prowadzonych działań.

Za ewaluację Programu będzie odpowiedzialny pracownik Działu Pomocy Środowiskowej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Sieradzu.

UZASADNIENIE

Stosownie do art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.) do zadań własnych gminy należy między innymi opracowywanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny, a rada gminy (art. 179 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy), biorąc pod uwagę potrzeby związane z realizacją zadań w tym zakresie, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Na podstawie wyżej wskazanych przepisów prawnych, realizując ustawowy obowiązek z zakresu zadań dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej przedkłada się Radzie Miejskiej w Sieradzu - w celu przyjęcia do realizacji - "Program wspierania rodziny dla miasta Sieradza na lata 2017 - 2019".